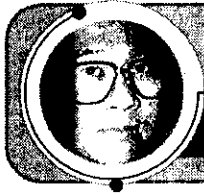

เรียนรู้จากห้องเรียนประชาธิปไตย

**วารกรณ์
สามโกศ**

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

Varakorn@dpu.ac.th

ละครโทรทัศน์ที่มีผู้เรียกว่า “น้ำเน่า” หากมีการชี้ให้เห็นประเด็นที่เกิดจากพล็อตเรื่องหรือลักษณะนิสัยตัวละครอย่างถูกต้องโดยผู้ใหญ่ว่า “น้ำเน่า” ก็อาจเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตได้ เจกเช่นเดียวกับเรื่องการพยายามถอดถอนนายกรัฐมนตรีอยู่ในขณะนี้

ปัจจุบันหลายครอบครัวและหลายกลุ่มเพื่อนมองหน้ากันไม่ติดเพราะความเห็นไม่ลงรอยกันในเรื่องการให้นายกรัฐมนตรีลาออก คนจำนวนไม่น้อยสนับสนุนในหลายประเด็นที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเขาชวนหรือผู้ใหญ่ที่ไม่ได้ติดตามและเข้าใจการเมืองอย่างใกล้ชิด คงจะไม่มีโอกาสใดที่เหมาะสมกว่านี้สำหรับนักศึกษาเยาวชน และประชาชนที่จะเรียนรู้ระบอบประชาธิปไตย การซื้อขายตลาดหลักทรัพย์ การเมืองไทย ปัญหาสิทธิเสรีภาพ ธรรมชาติ บาล ความชอบธรรม การชำระภาษี ฯลฯ

ข้อเขียนวันนี้พยายามชี้ให้เห็นบางประเด็นของเรื่องดังกล่าวเพื่อประโยชน์แห่งการเรียนรู้จากห้องเรียนประชาธิปไตยชนคนใหญ่ในขณะนี้

ทึ่งการออกมาประท้วงเพื่อขับไล่นายกรัฐมนตรีถือว่าเป็นไปตามระบอบประชาธิปไตยหรือไม่? คำตอบง่าย ๆ สั้น ๆ ก็คือเป็น ลงข้อ 2 มาตราของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2540 ถูกใจ

(ก) มาตรา 39 “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น”

และ (ข) มาตรา 44 “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ”

สองมาตรานี้แสดงให้เห็นชัดเจนว่าการชุมนุมโดยสงบ โดยมีการพูดแสดงความคิดเห็นและถือป้ายข้อความแสดงความคิดเห็นต่างๆ (รวมทั้งป้าย “เกาหลี” ของนักศึกษารวมศาสตร์สื่อการเมือง) ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกติกากำหนดกลไกของระบอบประชาธิปไตยไทย

ใครที่ขัดขวางไม่ให้มีการชุมนุมถือได้ว่าเป็นผู้ขัดขวางระบอบประชาธิปไตย และกระทำความผิด รัฐธรรมนูญอาจถูกฟ้องร้องตามกลไกที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญได้

การประท้วงดังกล่าวและการร่วมกันลงชื่อ 50,000 คน ให้วุฒิสภาคัดถอนนายกรัฐมนตรีตามมาตรา 303 ก็ไม่ใช่เรื่องนอกเกมประชาธิปไตยเช่นกัน เพราะประชาธิปไตยไม่ใช่แค่การลงมติเลือกตั้งและปล่อยให้รัฐบาลทำอะไรก็ได้ตามใจชอบและจะถูกออกไปก็ต่อเมื่อมีเสียงในสภาผู้แทนราษฎรน้อยกว่าอีกฝ่ายเท่านั้น

รัฐธรรมนูญได้เขียนให้อำนาจประชาชนไว้หลายประการในกรณีของประชาธิปไตยควบคู่กับการมีหลายองค์กรอิสระเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบอำนาจรัฐ

ลอง การลงชื่อกันของอาจารย์มหาวิทยาลัย นักศึกษา และประชาชนเพื่อขอให้นายกรัฐมนตรีลาออก ถือว่าเป็นการเล่นนอกเกมประชาธิปไตยหรือไม่?

คำตอบคือไม่

มาตรา 39 ให้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นด้วยวิธีการพูดเขียน และสื่อความหมายด้วยวิธีอื่น จดหมายเช่นนี้นอกจากจะเสมือนการประเมิณผลตัวนายกรัฐมนตรีโดยคนกลุ่มหนึ่งมาหนังสือการเขียนแล้วยังเป็นการใช้เสรีภาพทางวิชาการตามที่มาตรา 42 กำหนดไว้ว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ” อีกด้วย

ได้ยื่นความเห็นที่ว่านักศึกษาควรมุ่งแต่เรียน ไม่ควรสนใจการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่เรียนวิชาที่ไม่ใช่สังคมศาสตร์แล้วก็ให้ถึงความเห็นแก่แก่คฤจากสมัยก่อน 14 ตุลาคม คำถามง่าย ๆ ก็คือ ในเมื่อนักศึกษามีสิทธิเลือกตั้งเมื่ออายุ 18 ปี

และถ้าเรียนวิชาดินแดนก็มีสิทธิถูกเรียกไปรบและมีโอกาสตายเพื่อป้องกันประเทศได้

แล้วเหตุใดเขาจึงไม่สมควรเรียนรู้เรื่องการเมือง รู้จักสิทธิเสรีภาพของตนเอง และแสดงความเห็นของตนเองได้บ้าง

ลาม ถ้าคุณทักษิณไม่เป็นนายกรัฐมนตรีแล้วใครจะเป็นแทน?

คำตอบก็คือคนอื่นที่มีคุณสมบัติของนายกรัฐมนตรีตามมาตรา 201 (ต้องมาจากสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่พ้นจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพราะไปเป็นนายกรัฐมนตรี ในอายุของสภาผู้แทนราษฎรชุดเดียวกัน) และมาตรา 206 (สัญชาติไทย อายุไม่ต่ำกว่า 35 ปี ไม่เคยต้องดำเนินคดีให้จำคุก ฯลฯ)

ถ้าคุณทักษิณลาออก ตามกลไกรัฐธรรมนูญพรรคไทยรักไทยก็จะเป็นผู้แทนนายกรัฐมนตรีคนใหม่ที่มีคุณสมบัติตั้งว่ามาแทน ถ้าไม่มีปัญหาหากให้พรรคฝ่ายค้านเข้ามาหาแทน

ถ้าใช้วิธีการ “พิเศษ” คนไทยอีกหลายคนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็สามารถเป็นนายกรัฐมนตรีได้อย่างสบายอย่าลืมว่าในโลกนี้ไม่มีใครที่ทดแทนไม่ได้ เพราะโลกมันก็ผันเวียนเปลี่ยนแปลงไปไม่รู้จักจบไม่มีใครอยู่ค่าฟ้าโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงได้

อย่าลืมว่าก่อนหน้าเมื่อ 5 ปีก่อนคุณทักษิณก็ไม่ได้เป็นนายกรัฐมนตรี ประเทศไทยก็อยู่รอดกันมาได้เป็นอย่างดีเป็นระยะเวลา

ยาวนาน ในยุคหน้าหัวหน้าขบวนการก่อนคนแฉวนอยู่บนเส้นด้ายในสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง บ้านเมืองก็อยู่รอดมาได้ก่อนคุณทักษิณเกิดด้วยซ้ำ

ลี การประท้วงเพื่อขับไล่นายกรัฐมนตรีจะกระทบเศรษฐกิจไทยและทำให้ราคาหุ้นตกต่ำหรือไม่?

คำตอบก็คือกระทบเศรษฐกิจและตลาดหุ้นแน่นอน ประเด็นอยู่ที่ว่าจะกระทบภาวะเศรษฐกิจและตลาดหุ้นใน

ด้านลบยาวนานหรือไม่ ในความเห็นส่วนตัวถ้าประท้วงกันยาวนานและลุกลามจนรัฐบาลทำงานไม่เต็มประสิทธิภาพหรือเชื่อว่านายกรัฐมนตรีมี “น้ำยา” น้อยกว่าเก่ามากก็จะกระทบค่อนข้างมาก เพราะจะขาดความไว้วางใจในการที่รัฐบาลสามารถนำนโยบายไปปฏิบัติจากสายตาด้านลงทุนไทยและต่างประเทศ

อย่างไรก็ดี ในระยะปานกลาง การมีธรรมาภิบาลในภาครัฐบาลจะพลิกผันให้เศรษฐกิจไทยเข้าสู่ภาวะปกติและดีกว่าเก่าด้วยซ้ำ เมื่อประชาชนผู้เป็นหน่วยเศรษฐกิจพื้นฐานที่สำคัญขาดความระแวง คลางแคลงใจ ไว้เนื้อเชื่อใจภาครัฐมากขึ้นและทำงานกันเป็นปกติ

ในช่วงเวลาที่ไม่มีความชัดเจนว่านายกรัฐมนตรีจะรักษา เก้าอี้ไว้ได้อย่างมั่นคงจนจบเทอมสองหรือไม่ สิ่งที่จะสูญเสียก็คือประสิทธิภาพในการทำงานของรัฐบาล เพราะจะต้องคำนึงถึงความอยู่รอดเป็นสำคัญ การตัดสินใจในเรื่องนโยบายต่างๆ จะมีทางโน้มสู่การใช้ปัจจัยการเมืองเป็นตัวตัดสินใจมากกว่าการใช้ความถูกต้อง และความเหมาะสมทางวิชาการ

ในเชิงรัฐศาสตร์พฤติกรรมของรัฐบาลดังกล่าวเป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นมายาวนานในประวัติศาสตร์การปกครองของโลก การดิ้นรนต่อสู้ของรัฐบาลเพื่อยืดอายุด้วยนานาวิธีการเป็นเรื่องที่คาดเดาได้ ประเด็นอยู่ที่ว่าองค์กรต่างๆ ชำราชการระดับสูง และประชาชนจะยอมให้ตนเองถูกใช้เป็นเครื่องมืออย่างจริงจังเพียงใด

ผมไม่เชื่อว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้แล้วร้ายจนต้องมีการแก้ไข กันมากมาย รัฐธรรมนูญฉบับประชาชนนี้ประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชนอย่างกว้างขวาง และสร้างกลไกในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐอย่างแยบยล และหลากหลายรูปแบบ ปัญหาที่เกิดขึ้นนอกจากการนำรัฐธรรมนูญไปปฏิบัติผ่านการออกกฎหมาย ลุกและด้วยการใช้อำนาจรัฐเพื่อพลังหลายบทบาทและประสิทธิภาพขององค์กรอิสระที่น่าอัศจรรย์ใจ

ตัวหนังสือในรัฐธรรมนูญไม่สำคัญเท่ากับสจริตของผู้ใช้รัฐธรรมนูญทั้งหลายครับ